

Intervju med Halda, biblioteksnyttjare och deltidsbibliotekarie.

"Jag är född 1915 i ett småbrukarhem och har gått sju år i folkskola. Det året jag gick ut folkskolan var det premiär på fortsättningseskolan, så jag fick ytterligare sex veckors skolgång. Nu arbetar jag sedan sexton år tillbaka på bibliotek, tidigare var jag affärsanställd. I unga år utbildade jag mig till sömmerska och medan barnen var små var jag hemmafru. Bortsett från folkskolan har jag genom åren deltagit i studiecirklar, gått två år i aftonskola (handelslinjen) och genomgått utbildning för deltidsbibliotekarier.

Min lärare i folkskolan var väldigt mån om att vi skulle låna och läsa böcker. Han rustade upp skolbiblioteket som bestod av ett par träskåp, och mer eller mindre tvingade eleverna att låna hem några böcker. Det är förstås tvivelaktigt om de verkligen lästes, men mig behövde ingen tvinga, i stället var det böckerna som inte räckte till. Bortsett från skolbiblioteket fanns det bredvidläsningsböcker och det var högtidsstunder i skolan när man fick läsa historia på ett helt annat sätt än i läroboken.

Hemifrån fick jag ytterligare uppmuntran, för jag hade en mor som tyckte väldigt mycket om att läsa. Men på den tiden fick man vara försiktig och inte röja sitt läsintresse och absolut inte ta i en bok förrän det var söndag. Min far ansåg att läsning var onödig, bortsett från dagstidningen. Min mor läste böcker som cirkulerade mellan fruarna i byn, men varifrån de fick böckerna kommer jag inte ihåg. Innan jag hade kommit i tonåren var det förbjudet för mig att läsa de här böckerna, men det gjorde jag naturligtvis ändå, i sagg. Mina föräldrar köpte inte några böcker, de hade inte råd för det var så mycket annat som behövdes. Min far skulle dessutom aldrig ha tillåtit att mor köpte böcker. Mor läste en del av de böcker som jag lånade från skolbiblioteket. Jag kommer ihåg att vi läste och pratade om Montgomery Anne på Grönkulla. När jag blev äldre läste mor och jag samma böcker, bl. a. Fallada Hur ska det gå med Pinnebergs, Lagerlöf Jerusalem, Salminen Katrina och Bronfield När regnet kom. Sen läste jag själv allt jag kom över. När jag var sexton år fick jag plats på landet hos en storlant-

brukare. I familjen fanns det två vuxna döttrar som hade en för-
 färlig massa böcker på vinden och dem hade jag fri tillgång till.
 Där fanns gott om tjugofemresromaner, t. ex. Courths-Mahler.
 Det var böcker som jag slukade, men som inte har stannat kvar i
 minnet. Däremot kommer jag ihåg att jag på den tiden läste Lagerlöf
 Kejsarn av Portugallien och en bok som jag inte alls tänkte på
 vem som hade skrivit. Flera år senare hittade jag den på bibliotek
 och blev helt lycklig. Det var Victor Hugo Samhällets olycksbarn.
 Den läste jag när jag var sexton år och jag minns att jag läste
 och grät. När man var barn läste man förstås Onkel Toms stuga och
 bröderna Grimms sagor och en hel massa andra.

Jag började låna på biblioteket när jag flyttade till Vellinge 1940.
 Biblioteket där hade blivit kommunalt 1937 och hade tidigare varit
 ABF-bibliotek. Det var inrymt på en vind i gamla murriga lokaler
 och bestod av ungefär 9 - 10 tusen band, till största delen väldigt
 gamla böcker. Öppettiden var ett par timmar i veckan. Mannen som
 skötte biblioteket, han var skraddare till yrket, hade antagligen
 väldigt liten ersättning för biblioteksarbetet. Hans uppgift var
 bara att stämpla ut och ta emot böcker, man fick själv välja ut
 sina böcker och fick ingen som helst hjälp. Han var helt suverän
 inköpare och valet blev kanske också lite ensidigt, det fanns t. ex.
 ingen litteratur på Qca- och Qcc- områdena. För övrigt var bok-
 anslagen så små att han fick vara väldigt noggrann i sitt urval.
 Det fanns inte hellre några bilderböcker för barn, inte ens så
 sent som 1960. Biblioteket förde en undanskymd tillvaro, det
 annonserades aldrig om några öppettider. Som nyinflyttad fick
 man höra av sina grannar var biblioteket fanns och när det hade
 öppet. Såvitt jag kommer ihåg lånade alla samhällsklasser och
 åldrar på biblioteket.

1964 flyttade biblioteket in i nya lokaler i en renoverad kors-
 virkesgård. Men kulturen hade tyvärr en undanskymd plats i kommunen
 för det dröjde 10 år innan man hade förhandlat sig fram till att
 överta den här gården. När jag började arbeta på biblioteket 1960
 såg jag som min främsta uppgift att börja köpa in bilderböcker så
 att barn på ett tidigt stadium skulle bli förtrogna med böcker.
 Jag tycker det är viktigt att man börjar läsa när man är ung, för

4

då kan det skapa ett behov att läsa. 1960 hade biblioteket öppet sju timmar i veckan och nu är öppettiden uppe i femtio timmar.

På 50-talet började jag själv köpa böcker, det var till en början Bonniers Folkbibliotek. 1952 köpte jag mitt första uppslagsverk och det ansågs vara en väldig lyx i ett arbetarhem."